

3. Сас П.М. Політична культура українського суспільства (кінець 16-го ст. – перша половина 17-го ст.) [Текст]: [підручник] / П. Сас. К. „Либідь”, 1998. – 296 с.

Ключові слова: право, політика, правова культура, політична культура, держава.

Ключевые слова: право, политика, правовая культура, политическая культура, государство.

Key words: law, politics, legal culture, political culture, state.

СЕРЕБРО МИХАЙЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук

ТРИАНГУЛЯЦІЯ В МЕТОДОЛОГІЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Монізм, традиційність та консерватизм методологічної бази юриспруденції сьогодні відійшли в минуле. Сучасна методологічна оптика починає асоціюватися з іншими визначальними маркерами: постнекласика, мультидисциплінарність, поліпарадигмальність, змішані методології, тріангуляція, інноватика [2] та ін.

Сьогодні все більшою мірою затверджуються абсолютно нові науково-дослідні проекти. Наприклад, активно розвивається напрямок «натуралізації права», під яким розуміють використання результатів дослідження таких наук, як медицина, соціологія, психологія, біологія тощо. Це дає можливість продуктивно вирішувати проблеми пов'язані із питаннями свободи волі, мотиваційних та емоційних процесів, кореляцію між активністю людського мозку та правовою поведінкою (правомірною чи неправомірною) тощо. З'являються аргументовані спроби вивчення права з позицій точних наук: Ю. Станек «Право и нейронаука», Л.В. Голоскоков «Право и математика: точки пересечения» та ін. Не менш яскравими прикладами тут можуть бути дослідження на межі з науками культурного плану: одеська школа права представлена тут напрямком «право та література» [6], харківська школа цікавиться проблематикою «право та кіно» [4], тощо.

З цього приводу Ю.М. Оборотов зазначає, що у цілому йде процес затвердження нової парадигми методології юриспруденції як стійкої дослідної бази, забезпеченої філософськими, загальнотеоретичними та галузевими досягненнями [3, с. 34].

Вбачається актуальним звернення до такого нового явища в методології юридичної науки, як тріангуляція, затребуваним виявляється розкриття його сутності, подальша юридизація та апробація в рамках дослідження як права, так і держави.

Тріангуляція давно є одним із елементів природничих наук, там це метод визначення місцерозташування певного об'єкта по пересіченню

трьох прямих. У гуманітарну площину дане поняття почало проникати в другій половині ХХ століття через соціологію.

Загалом триангуляцію можна визначити як поєднання та використання різних методів, підходів, методологій, теорій в одному дослідженні. Дослідження з використанням триангуляції отримали назву дослідженнями змішаного типу (mixed methods, mixture of qualitative methods, mix-методики).

Значення та розповсюдження такого підходу стає на стільки значним, що деякі науковці почали вести мову про нове явище – третій методологічний рух (third methodological movement [7]). Перший та другий методологічні рухи характеризувалися домінуванням якогось одного методу, кількісного або якісного відповідно.

Якісні методи слугують для вивчення соціальних проблем з точки зору приватного, індивідуального, вони використовуються для отримання даних про особистий досвід, про причини соціальної поведінки, індивідуального аспекту соціальної практики. Даний підхід означає, що результати, отримані не шляхом статистичних процедур або іншими методами математичного підрахунку, а шляхом розкриття смислу та інтерпретації номінальних відповідей, що виражаються суб'єктивну цінність даного предмета з точки зору самого суб'єкта. Цілі такого дослідження виражаються у розумінні та інтерпретації суб'єктивного аспекту соціальних процесів [5, с. 223].

Н.Дензін у своїй роботі «Дослідницький акт» виділяє чотири форми триангуляції:

1. Триангуляцію даних, коли в рамках одного дослідницького проекту використовуються різні типи даних
2. Триангуляція дослідників, коли у проекті приймають участь кілька дослідників
3. Теоретичну триангуляцію – використання з метою інтерпретації даних кількох підходів
4. Триангуляцію методів – використання при вивченні якого-небудь питання множинності методів [8, с. 291].

Сьогодні однією з широко використовуваних є триангуляція методів, яка полягає в поєднанні різних методів роботи з отриманими в ході збору даними.

Вбачається, що триангуляція методів все ж є не достатньою для забезпечення високої евристичності результатів дослідження, вона має бути пов'язана з іншими «триангуляційними рівнями» (за Н. Дензіном), такими як теорія, простір, час, коло дослідників.

У наш час складається широкий консенсус щодо того, що оптимальне поєднання методів, таке як взаємодоповнення кількісних і якісних підходів, обумовлює валідність і репрезентативність емпіричних даних [1, с. 47].

Триангуляція має високий евристичний потенціал у таких сферах юриспруденції як соціологія права, кримінологія, проблеми легітимації державної влади, вивчення мотивації правової поведінки тощо.

Список використаної літератури:

1. Карандин К.С. Особенности применения стратегии триангуляции в социологических исследованиях / К.С. Карандин. // Научный журнал «Экономика. Социология. Право». – 2016. – № 4. – С. 47–53.
2. Методологія та інноватика загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / [Ю.М. Оборотов, А.П. Овчиннікова, В.В. Завальнюк та ін.] ; за ред. Ю.М. Оборотова. – Одеса : Фенікс, 2019 – 420 с.
3. Оборотов Ю.М. Аспекти розгортання методології юриспруденції / Ю.М. Оборотов. // Право України. – 2014. – № 1. – С. 33–39.
4. Право, релігія, кіно / Д.О. Вовк, О.П. Євсєєв, В.С. Смородинський, І.О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред.: Д.О. Вовк, О.П. Євсєєва. – Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини», 2018. – 184 с.
5. Семенова В.В. Качественные методы: введение в гуманистическую социологию / В. В. Семенова. – М. : Добросвет, 1998 – 289 с.
6. Хижняк Ю.В. Связь права и литературы как новое направление юриспруденции / Ю.В. Хижняк // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 67. – С. 171 – 178.
7. Cameron R. Mixed methods: the third methodological movement // Research Today: Newsletter of the Australian Vocational Education and Training Research Association. 2009.Vol. 5. P. 2.
8. Denzin N. The Research Act: A Theoretical Introduction to Sociological Methods / N. Denzin. – New York : Roudledge, 2009. – 379 p.

Ключові слова: методологія, типи раціональності, постнекласика, триангуляція.

Ключевые слова: методология, типы рациональности, постнеклассика, триангуляция.

Key words: methodology, types of rationality, post-non-classical, triangulation.

РЯЗАНОВ МИХАЙЛО ЮРІЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук, доцент

СЕМІОТИЧНІСТЬ ПРАВОВОЇ СПАДЩИНИ

Сучасний етап розвитку права конститує одним зі своїх цільових призначень розвиток, підтримку і вдосконалення таких правових цінностей, як права людини, свобода, рівність і справедливість. Слід зазначити, що вибір ціннісного ідеалу і його зміст залежать від особливостей національної правової культури, потреб суспільного і державного розвитку, а також інтенсивності зовнішнього правового впливу.

При цьому, кожен з цих факторів, є акумуляцією того, що було накопичено в ході історичного правового розвитку і являє собою такий феномен як правова спадщина. Таким чином, правова спадщина багато в чому зумовлює напрямки сучасних правових процесів. Воно являє